

Predplata u Šibeniku:
Pojedini broj stoji 4 pare
Na knoa 6 para
Predplata van Šibenika:
na godinu 8 Kr.
na po godinu 4 Kr.

Vlastnik,
izdavaatelj i odgovorni urednik:
VLADIMIR KULIĆ.

HRVATSKA RIEČ

Pisma i predplate šalju se ured-
ništvu. — Nebrankirana se pisma
ne primaju. Rukopisi se ne vra-
ćaju. — Oglasi se tiskaju po 20
para, priobćena, zahvala, id. po
40 para redak ili po pogodbi.

Tiskarnica
Ivan Štaglinat
Trg Sv. Ivana.

IZLAZI SRIEDOM I SUBOTOM.

Sastanak hrvatskih biskupa u Rimu.

Pred nama je spomenica, koju je rodoljubno svećenstvo u ime svoje i u ime naroda hrvatskoga podastrišlo sveukupnom episkopatu crkvenih pokrajina Zagreba, Gorice, Zadra i Sarajeva, da još jednom iztakne pravo naroda našega na glagoljicu, na taj sveti naš amanet. — Spomenica je sinteza cijele povjesti, koja govori u prilog tog prava; dokazi i argumenti tako su iscrpljivo navedeni, da je bilo baš nemoguće napisati kraću i ljepšu razpravu. — U času, kad svi naši biskupi hrle u vječni grad na sastanak kod vrhovnog poglavice Crkve, kad imadu bez sumnje ikakve da razpravljaju i odluče o ovom velikom narodnom pitanju, koje je vazda bitno zasiećalo u čitav naš narodni život — ovakova spomenica djelo je najljepše svijesti našeg svećenstva, nov dokaz, da ono s narodom uvijek živi, s narodom ustaje i pada.

Znamenit je događaj dakle u istinu po nas Hrvate ovaj sastanak; znamenitiji u toliko, u koliko ne može ostati bez velikih posljedica. Narod i Crkva očekuju od njega mnogo. — Nama se u ovakovim časovim obnavljaju u uspomeni oni davnij povjestni dani, kad sv. braća, apostoli slavenski, progonjeni i obijedjeni, salaze iz Moravske u drevni Rim, te pred papom i crkvenim dostojanstvenicima govore u obranu svoju, dokazuju svetost svoga rada, uzvišenost svog poslanstva, shodnost i potrebu slavenske službe božje, a papa blagosilvije njih i njihove knjige, veliča historično djelo njihovo i dopušta, da u Rimu zaori slavenska rieč u hvalu Boga vasionoga. — Onaj divni moment baš kao da se sad ponavlja, kad se cijeli naš episkopat ima da nadje u Rimu. Izmedj ovog sadašnjeg momenta i onoga ima nesumnjivo dodirnih tačaka, pa kao što je onda pravedna stvar pobiedila — pobiedit će bez

sumnje i sada, tim više, što za tu pravednu stvar govori sada ogromna borba jednog celog naroda, junački izdržana preko hiljade godina, borba, koja ne bi prestala, kad ne bi stvar naša i opet pobiedila.

Nego, sudeći po svemu, o tome se nije već bojati. — Mi smo uvjereni, da bi naši biskupi, u nemogućnosti, da što postignu, bili radije voljeli ostati kod kuće i pustiti da borba potraje do uspjeha, nego preduzeti ovakov znamenit korak i svratiti na se oči celog hrvatskog naroda, pred kojim nije moguće da bi se htjeli izložiti.

Mi cijenimo, da je ovaj sastanak plod duga i zrela razmišljanja, koje je naše biskupe dovelo do potpunog uvjerenja o sretnom riešenju pitanja.

Kad je tako, onda je najutješljivije, što se napokon nadjoše biskupi i svećenstvo složni, — složni da narodu svome povrate i zajamče za uvijek nezatomljivo pravo njegovu.

Tisucljetna borba za glagoljicu ide dakle za tim, da bude konačno najdostojnije okrunjena.

Daleko od nas misao, da našim biskupima ovom prilikom dademo savjeta, ili da im tako silno značenu stvar preporučimo. Ali, kako dokazaše, da im ona na sreću leži, dopustit će nam, da leži jednako i nama, pa pošto smo toliko uzhičeni i zanešeni veličajnošću momenta, htjeli bismo da taj zanos, da taj uzhit bude kao nekakav preludij narodnog zadovoljstva, ali zadovoljstva, koje ne smije biti već nigda pretrgnuto, nigda obraćeno u tugu i bol, kao što se to višekrat desilo kroz hiljadugodišnju njegovu borbu za glagoljicu.

Kroz to dugo razdoblje glagoljica je višekrat hrvatskome narodu bila priznata, — i to kao narodna povlastica, no ipak uza sve to desilo se višekrat, da mu je ta povlastica bila, ako ne zanikana i uzkraćena, a ono barem osporena, tako da je nije uvijek mogao mirno uživati, već se morao za nju boriti, kao što se eto bori još i danas.

Od sastanka naših biskupa očekujemo, da ta povlastica bude hrvatskome narodu zajamčena u sve vieke, da bude priznata — kako spomenica zgodno zaključuje — kao pravo čitavog hrvatskog naroda, a ne pojedinih crkava, te da se on bude mogao njom služiti bez ograničenja. Mora se dakle izključiti mogućnost, da bi se narodu našem mogla ikad više sustezat sloboda u vršenju svog prava na staroslavensku liturgiju.

O pitanju Svetojeronimskog Zavoda, o kojemu će — kako se obćenito tvrdi — takodjer naši biskupi razpravljati, — ne ćemo reći ništa, jer, kad ih jednom u Rim vodi veliko pitanje o glagoljici, nije moguće ni pomisliti, da bi uz sretno riešenje ovoga moglo izostati i sretno riešenje onoga.

Quod felix faustumque sit!

Beč, 12. svibnja 1905.

Zastupnik D.r Dulibić prikazao je danas interpelaciju glede postupanja tamšnjeg c. k. poreznog nadzornika. Iztiče se, kako je već na 18. prosinca 1902. zastupnik Biankini prikazao interpelaciju proti veksacijama istog nadzornika pri odmjerenju poreza. Navodi se, da te veksacije ne samo nisu prestale, nego se što žešće nastavljaju.

Nadzornik pri iztraživanju podataka za odmjerenje lične dohodarine, ne čini drugo, nego uznemiruje, uzrujava poreznike, lištuć od njih takovih podataka i dokaza, što ih sam Bog može da pruži.

To celo postupanje, koje i visoko odmjerenje poreza, stoji u očitom protuslovlju sa svim izjavam i obećanjim ministara: dok svi pripoznaju siromašnost i zapuštenost naše zemlje i nuždu, da joj se u pomoć priskoć, porezna vlast u Šibeniku kao da hoće baš, da narod teškim nametom uništi.

Izjavljuju se na kraju u interpelaciji, da će se zastupstvo latiti svih parlamentarnih sredstava, eda se narod domogne do svog prava, da se barem na čovječji način s njim postupa.

* U istoj sjednici bi prikazana od našeg zastupnika interpelacija na ministra trgovine, kojom se traži, da se pošalje gliboder, da pročisti muo Betine.

Iztiče se u interpelaciji važnost sela Betine u pogledu trgovine i prometa i pogibelji, koje priete onom radinom pučanstvu od malarije radi velikog nagomilanja mulja; nabrajaju se pak velike poteškoće i pogibelji i u pogledu pristupa i zaklonjenja brodova, od kojih ima Betina oko 200.

Beč, 13. svibnja 1905.

U današnjoj sjednici zastupničke kuće prikazao je zastupnik D.r Dulibić interpelaciju na ministra trgovine u pogledu izgradnje novog mla u selu Prvić-Šepurinu.

Obrazložuje se nužda, da se ta gradnja izvrši, nužda, što ju je i vlada priznala. Navodi se, dok su projekti već dogotavljeni, da se je pučanstvo sela P.Šepurine obvezalo doprinieti traženi prinos u radnji od K 8000.

Iztiče se obilnost proizvoda i izvoza vina, ulja, bajama itd.; dočim je promet upravo onemogućen zbog pomanjkanja zgodne obale.

Prepirke oko američanske loze.

Izmedju „Jedinstva“ i „Smotre“ vodi se prepirka oko nekih vrsti i suvrsti američanskih loza, koje da ne odgovaraju, niti uspijevaju u nekim predjelima Dalmacije.

Naravno je posljedica, da nas ova prepirka zanima, jer se je filoksera razširila na sve četiri strane, a nema sile, koja će ju više suzbiti. Baciv teoriju, oko koje se pravdaju, mi ćemo reći otvoreno našu, što bi bila vlada dužna da uradi, a s njom naravno i autonomne vlasti, da narod jedan dan ne bude izložen pogibelji, a sve radi malo ozbiljnog rada oko američanskih loza.

Mislimo, da netom se je filoksera pojavila u Istri, da je bila dužnost vlade dati proučiti i izpitati sve vrsti dalmatinskih zemljista. Poslie toga je morala dogovorno sa obćinama i Zem. odborom u svakoj obćini nasaditi prostrani ma-

IZ JAPANSKOG SVIETA

(Svršetak).

Igra glumaca upravo je odvratna zbog — realitike. Kad treba da se nekoga ubije na pozornici, to glumac ne će smetnuti s pameti da osudjeniku razpori trbuh i izvadi drob, dabome od papira. Isto tako prikazuju se sasvim vjerno po prirodni razne bolestne pojave želuca, ili djelovanje otrova. Predstave odpočinju jutrom u osam, a traju do osam u več. Cijene su veoma jeftine. U pozorištu — koje je zapravo šator, finiji ili prostiji spram komada — nema stolica ni naslonjača, a nije nikako osvijetljeno. Da publika vidi glumca, drži sluga sa strane svjetiljku, koju spram efektne potrebe približuje glumcu čak pod nos. Prem imadu kulise, glumci ostaju medju publikom, odakle idu na pozornicu po dasci prebačenoj iz gledališta. Ovako šetanje svakako je u korist shvatnju komada, pošto glu-

mac, prije nego će na daske, može da izpriča u gledalištu, što će raditi na pozornici. Uloge žena preuzimlju mužkarci, pa uće tomu od malih nogu. Ovako odredjene glumce češljaju ih djevojčice, oblače ih tako i uzgajaju ih sasvim na žensku, da poprime što bolje nježnost u kretanjama.

Japanac voli da putuje i da sluša glazbu. Makar da se prometna sredstva podižu istom u najnovije doba, ipak je starodavni običaj, da pravi Japanac mora proputovati svaki kutić svoje domovine. A kako nema konja, to imade ljudi, koji vrše istu službu. Godine 1870. izumio je neki Amerikanac kola, pod koja se uprežu ljudi, i sad imade u Japanu preko 400.000 takovih kola. Ovakvi vozari zaslužuju na dan po devedeset novčića, a prolete 9-10 kilometara na sat. U svakim kolima imade mjesta za dva putnika. Putuje se obično u društvu od 20 do 30 ljudi, a za odmor imade dosta hôtela, koji su prekrasno

uredjeni i sagrađeni na najljepšim mjestima. Cijene su veoma jeftine.

Sudeći po našim nazorima, japanski život ne bi bio najmoralniji. Otac vrši absolutnom voljom sva prava nad djecom. On može da im oduzme i onaj imetak, što su ga sami zaradili. Nije neobično ni to, da otac prodaje svoje kćeri u javne kuće. Takav život ne udi dobru glasu djevojke. Pošto su tamo probravile neko vrijeme, vraćaju se kući s prištedjenim novcem, pak se često veoma dobro udavaju. Brak se lako razstavlja, a može da se razstavi već na jednostavnu mužjevlju željicu. Konkubinac je upravo u cvatu. Ono prodavanje djevojaka opravdava Japanac poslovcima: da ništa ne udi gore od ličnosti! — smatrajući očito i najjadnije zanimanje nekom zaradom, u koje nema ništa nepoštena.

Od stranaca imade u Japanu najviše Engleza. Od Engleza je poprimio Japan svoju noviju civilizaciju i moderne

uredbe. Danas gospodstva japanska kuhinja može da udovolji i evropskog sludokusea. Šampanjac teče kô voda, priredjuju se sjajne večere kô i u evropskim krugovima. Dok nisu prije žene smjele na javne zabave, danas će mnoga Japanka izpravljati u otmenosti i evropsku damu. Razne društvene igre iznadile bi i najvještiju „svjetsku gospodju“. Imade i tamo „kazni“ za gospodje pri igrankama, nu te „kazne“ prelaze kadkad u intimne zastrance. Djevojčice uće u školama nauku o otmenju vladanju, odakle ih ne puštaju dok nisu proučile „bon tona“.

U kostimologiji je s feudalnim povlasticama palo i pravo, da jedini plemići smiju nositi — hlače. Otkad je u Japan povratio mnogi stranac, vidješe ljudi, da istom kakav trgovčić oblači takodjer hlače. A novi Japanci baš i hoće da se znasaju hlača, pak oblače i dva i tri para najednom, očito u želji da se naužavaju onoga, što su im predjedovi morali da pregore.

tičnjak i razsadnik amer. loza, prikladnih da u dotičnom tlu uspijevaju, a to iz karantensadna, ili razkuženim sjemenjem. Na taj način svijet bi na vrijeme znao, što će i gdje će što saditi. Filoksera ne bi ga bila zadesila posve nepripravna.

Ali naša vlada, kao u svemu, tako ni u ovomu nije znala na vrijeme brigati se. Kad se je naime filoksera našljala u Dalmaciju i uništila sjeverne otoke, tad je stala slati komisije na sve četiri strane i za iste sila novca je potrošila, ali od svega toga narodu nije bilo nikakve koristi, jer su i danas njegovi vinogradi pušti. Kad je uvidila, da su komisije samo komisije, osnovala je amo tamo po koji mali razsadnik i matičnjak američkih loza i podigla nekoliko uzornih vinogradu.

Odmah se je opazilo, da je to sve pramalio, jer jedva zadovoljavalo potrebama pojedinih mjesta i stalo se je misliti na prostraniji razsadnik i matičnjak, te se je došlo do oživotvorenja namisli, da se na Vrani podigne.

Podignućem razsadnika na Vrani upalo se u golemu pogrešku, a ovo razloga. Vrnsko zemljište po svojim sastojinama ne odgovara ni jednom zemljištu u pokrajini, jer je to zemljište sam humus i ništa drugo. Loze gojene na Vrani razvijaju se, da je divota, jer imaju sva potrebna svojstva. Dignute s Vrane i presadjene u slabiju zemlju, ta im svojstva pomanjkaju i loze u svom rastu više manje zaostanu, više puta zakržljave i propadnu.

Vrana je po namjerama vlade imala gojiti toliko američkih loza i takovih vrsti, da je imala zadovoljiti potrebama svih zarađenih predjela. Ali, na žalost, to se nije izvelo, te je i ove godine na hiljade i hiljade kruna narod bio usilovan potrošiti za nabavu loze iz vana, pošto tko je pitao za svoj novac 10,000 komada kod vlade, dalo mu se je tek 100 itd., a što je najglavnije, nekih vrsti loza narodu potrebitih nije ni bilo za razprodaju, a to s razloga, što nisu gojene, a nisu gojene, jer Vrnsko tlo nije za njih prikladno, te se potrebiti pokusi nisu uspješno mogli izvesti.

Reći će nam se, da se je vlada pobrinula i za jedan karanten-razasadnjak i matičnjak, i da ga je osnovala zbilja na Glavici kod Knina. Ovo je istina, ali je i istina, da se i tu loza goji kô na Vrani, a opet sve, što se u Kninu goji, to je tek kaplja u moru potreba srednje i južne Dalmacije. Više, puno više nam treba.

Pogreške do danas učinjene moraju se svakako popraviti, a popraviti će se samo, ako se bude sistematično radilo oko obnove vinograda i gojenja američanske loze za neokužene još predjele, načinom tako smo gore iztaknuli.

Sve, što se je do danas učinilo, malo je i za okužene krajeve sjeverne Dalmacije. Vrana nije dostatna i neprikladna je radi vrsti zemljišta. Dakle nek se što više prošire matičnjaci i razsadnici van Vrane, a osobito za gojenje onih američkih loza, koje najbolje uspijevaju u vapnenastom tlu, i nek se traže najvrstnije križance.

Kojekakova neumjesta predbacivanja g. Ožaniću i Štrekelju podnipošto ne stoje, jer su oni zbilja pokazali dosta mara, dosta ljubavi za narod, ali oni nisu krivi, ako vlada ne će da priznade istinu, i da hoće da uztraje i dalje u svojoj tvrdoglavosti i bacanju samih mrvica, a ne ozbiljnim radnjama. Da su nam uzmanjkala još ova dva čovjeka pri ovom nemaru vlade, bilo bi nam puno i puno gore.

Mi se nadamo puno od našeg pokrajinskog poljodjelskog Vieća, je ono je jedino kadro, da na nadležnom mjestu iznese na vidjelo sve nevolje i tegobe, što

tište vinogradare ove zemlje, te se ufamo, da će u prvj sjednici odjeknut kô jedan glas: dolje sa pogubnim pokusima i ševrdanjem, a gore sa ozbiljnim i temeljitim radom!

A vlada, kad ne će sama da pomogne, ne smije spriječavati rad privatnika. Ona ne bi smjela zabranjivati dojavu potrebite količine loza. Ona ne smije na našu štetu štiti austrijske i štajerske trgovce lozom.

Dok se rad oko obnove vinograda ne udesi na način, kako gore rekosmo, i dok loze kod nas gojene ne budu mogle pokriti potrebe naše, dotle nek se dozvoli uvoz loza iz drugih država. Nego te ovakove zabrane upadaju odviše i odviše oči.

Obćinarim na umirenje.

Na tužbu, podisanu od obćinskih prisjednika Šime Borčila i Petra Škarice i prikazanu Visokom Zemaljskom odboru u Zadru, dođoše ovih dana *iznenada*, da pregledaju stanje ove obćine, velećienjena gg. zastupnik i predsjednik na Zemalj. Odboru A. Radić i namjještnišveni savjetnik računarstva Kalebić.

Tužba sastoji od 13 glavnih točaka, a odnosi se na blagajnu i ured po prilici onako, kako su u Mospurgovu „Jedinstvu“ pisali nekakvi „Varoški Kremenjaci“.

Nakon četiridnevnog stranog pregledanja blagajne, blagajničkih dnevnika i celog upravljanja, proizteklo je, da su se Gospoda sa Zem. Odbora i c. k. Namjještnišva posvema uvjerila, kako je ciela podnećena tužba u svim svojim tačkama prosta laž i osumnjićenje, i da su upravitelji Gg. Stojčić i Dr. Krstelj upravljali sasvim pošteno i savjestno.

Dokazalo se nadalje, da su upravitelji šibenske obćinske blagajne, načelnik Stojčić i prvi prisjednik Dr. Krstelj, uzori dobrih i požrtvovnih upravitelja norodnog imanja, kao što smo ih uvijek držali.

Nama je vrlo drago, da su se o tom uvjerili i na nadležnom mjestu; a blato, kojim su se htjeli bezsuvjestni ljudi nabaciti na svietlo lice rećenih upravitelja, pada, i sada kao uvijek, na obraz klevetnika.

Izdajnički korak naperen proti načelniku Stojčiću i prvom prisjedniku Dru Krstelju izazvao je prezir i zgražanje u celom građanstvu, bez razlike stranaka. A mi smo — vidi se sada — imali što pravica kad smo žigovali ove stvorove, kojima više nije ništa sveto, pa ni tudje poštenje.

Ovom prigodom mi se obraćamo na starije nadležne vlasti, da, radi časti i ponosa Dalmacije jednom odlučno počnu odbijati slične klevetnike, koji ne zaslužuju ništa drugo, već da im se pokažu vrata.

Nama je milo što su se neki ljudi prikazali u svoj svojoj golotinji, a sada je na Dalmaciji da sudi, jeli s njima moguća i častna bud kakova sloga. Za danas dosta.

DOMAĆE VIESTI

Za glagolicu u našoj biskupiji. — Dodatno našem današnjem uvodnom članku s radošću prihvatimo, da je naš vrlo zaslužni pref. kanonik Ivan K. Vidović otrog dva mjeseca podastro našem Presv. biskupu Dru Puljiću vrlo temeljito izradjenu spomenicu, kojom je spram najboljih vrela i izprava dokazao, da je u stara doba ciela šibenska biskupija bila glagoljačka. Spomenicu je presvietli biskup primio s osobitom naklonošću, te

se nadamo, da će i ona u ovakom odlučnom času mnogo doprinieti dostojnom rješenu ovog velevažnog pitanja.

U prošlom broju doniesmo viest o preranoj smrti gosp. pokr. savjetnika vit. Paitoni-a. Ovo je prva žrtva grješne nemarnosti sa strane starijih Vlasti, a Bog dao da ostane i jedina.

Na našem Okružnom Sudu rastu sve to više posl, a nema dovoljno sudaca. Svi su savjetnici na dopustu porad bolesti, osim jednoga, a taj jedan, nadzornik je svih sudova u pokrajini, tako da se može malo ili ništa baviti poslima Tribunala. Ostaju g. Predsjednik sa jednim sudcem iztražiteljem, a to nije dovoljno niti za koji mali kotarski sud. Na porotnim razpravama vidimo svakog dana sudce, koji su dodieljeni mjestom Kotarskom Sudu, pa pitamo, tko međutim oprema njihove posle? Ili ovi moraju zapinjati ili ih moraju riešiti kako mu drago: u svakom slučaju strankam od toga mora nastati šteta, a sudci biti ili ukoreni, ili kažnjeni, što su im posl zaostali, i ako tome nisu krivi.

Mi smo već u prvom broju tražili da se ovim neurednostima doskoči. Ali naš glas ostao je bez odziva. — Radi toga ponovno upozorujemo na to pažnju nadležne vlasti.

Imamo liepu novu zgradu za sud, imamo nove zakone, a što nam to služi, ako nemamo ili ne ćemo imati dovoljno sudaca? Na mjesto da za malo dana pošalju smo kojeg savjetnika da naporno radi, vrijeme bi bilo da, prema potrebama, konačno urede pitanje osoblja na našem Sudu na način, da između sudaca budu posli porazdieljeni tako, da im rad ne postane nesnošljiv i da ne bude drugih žrtava.

Nego sumnjat je, da će se starije Vlasti, kako bi bilo pravdom, odmah odazvati; ta, radi se o interesu našeg naroda i naših sudaca! Odlučite bi se valjda na što ozbiljna i odmah, da je nesreća na mjesto vit. Paitoni-a zadesila onog, koji je toj zapuštenosti kriv. *G.*

Tečaj za zeleno navrćanje američanske loze u Šibeniku. Dne 19. svibnja t. god, u 5 sati u jutro obdržavati će se tečaj za zeleno navrćanje loza u Šibeniku i to u uzornom vinogradu gosp. Paška Rossini-a u Furnaži. Pouka će trajati čitavi dan. U slučaju nepovoljna vremena, biti će tečaj na 20 u istu uru. Šibenik, 14/5 1905.

Vjekoslav Štrekelj.

Velećastnom Don Ivi Prodanu umro je starac otac na Janjini. Zaslužnom i razučenom sinu naše žalovanje nad gubitkom ota.

Za gojenje pčela. Namjještnišvo javlja, da će biti tečaj za gojenje pčela na Glavici kod Knina od 14-21. lipnja t. g. Mi smo više nego uvjereni, da su ovakovi tečajevi suvisni, i da ne radjaju žudjenim plodom, a to s razloga, što ljudi, koji su *kao profesori namjještni*, zapredu sve u puku teoriju, dok praktičnu stranu sasna zapuste.

Novo tužbe. Nije bilo dosta, što su sudbenim činovnicima nametnuli nekakve „liste di pagamento“ za pobiranje svojih plaća, već eto čujemo sada, da su i *seoskim poštarima*, koji ne znadu ni talijanski ni njemački, poslani u tu svrhu „Zahvalnolisti“. Nije li to baš bezdušno na mećanje njemaštine i uporno iziskivanje svega, što je hrvatsko?

Novi ratni brod austr. ugar. mornarice „Arciduca Ferdinando Massimiliano“ bit će svetćano porinut u more u Trstu na 21. t. m.

Na sastanak u Rim. Naš presvietli biskup Dru Puljić putuje večeras vlakom preko Spljeta na sastanak u Rim.

Iz Zablaca nam pišu, da ih je u nedjelju popodne ugodno iznenadio Mandalinski „Hrvatski Sokol“, koji je, izvedši svoje vježbe, šetnjom došao do Zablaca sa svojim podmladkom. I u Zablacu su koliko čete toliko podmladak izveli nekoliko vježaba na zadovoljstvo i radost svih prisutnih. Dok odobravamo ovakove ekscursije mandalinskog „Sokola“, upozorujemo našu mladost po drugim mjestima, da se ugledaju na Mandalinjane, koji tako liepo provode prosto nedjeljno vrijeme, kloneć se bezmislenog, dapać pogubnog ćućenja u mračnim i zadušljivim krćmama.

Novi vojnički zapovjednik general Varenšan stigao je na 14. o. mj. u Šibenik parobrodom iz Metkovića, te prosliedio put Zadra.

Razpored svećane proslave 90. godišnjice obitanka mučke pučke škole u Drnišu. Na 21. o. mj. u večer razsvjeta

varoš, napose školske zgrade; koncerat mjestne glazbe na glavnom šetalistu. Na 22. o. mj. u 9 sati u jutro svećana služba božja u crkvaama obiju vjeroizpovjesti, kojima će prisustvovati školska djeca sa učiteljskim osobljem, sve mjestne vlasti i društva. Iza službe božje sastanak u obćinskoj dvorani uz pjevanje carevke, svećani govor kot. škol. nadzornika g. S. Šinčića, predsjednika mješt. škol. vieća, pošt. O. Š. Perkovića i oert povjesti škole od nadučitelja škole g. Dorčića. U 11 sati otvor školske izložbe uz slobodan pristup. Na večer u 8 sati koncert u obćinskoj dvorani. Većernja zabava na 22. o. mj. izvršit će se po ovome programu: I. Dio. 1. D. Sirovića: „Proslav“ deklamira g. A. Jović. 2. J. Krelja: „Prosvjeta“, deklamira g. Z. Courir. 3. M. Melichar: „Prigodna pjesma“, skitio uč. S. Roca, pjeva mješ. zbor. 4. Preradović: „Braća“, deklamuju g. A. Vičić, gg. Z. Courir i T. Rašković. 5. Čurković: „Prosjak“, pjeva uz klavir D. F. D. Marušić. 6. Santić: „Hajd u kolo!“ pjeva mješ. zbor. II. Dio. „Robinzoni“, dječiji igrokaz u 3 čina, napisao S. Širo. Ovaj program izvesti će većinom školska djeca uz sudjelovanje nekolicine rodoljubnih mješćana. Glazbenim dielom upravljati će g. D. Zehetner, uč. glazbe.

Vić. O. Anglec M. Miškov, vrli propovjednik i domin. redodržavnik, boravi od ju'er u Šibeniku.

Iz Vrlike nam pišu: Natrag malo dana a nedaleko od kuće, vj izmrcvari crnoga voća Šimunu Matkoviću iz Garkaka, a ipak vlasti svaki dan to više uzkraćuju nošnju orudja, tako da se čovjek ni od vukova ne može braniti.

Dopisniku iz Betine. Vi se čudite, da se u Tiesnom u javnim ostarjam dopuštaju slike i kralja i boje kraljevine Italije, a mi se čudimo vama, kako niste još opazili, da je u ovoj hrvatskoj zemlji dopušteno sve i svakomu, a da nami hrvati-ma nije slobodno rabiti niti hrvatske grbove.

Utopili se. Na 6 o. mj. jaki vjetar prevrnuo ladju ribarima Mardešić Ivanu, Marjaniju Boži, Mardešić Ivanu Antunu i Ičević Anti, koji su jedrili iz Biševa put Komiz. Nakon 24 sata preminuli su im 15. godišnji Ivan Mardešić Antin i 17. godišnji Ičević Ante. Ostala dvojica putala su sa prevrnutim brodom još ciela dva dana i noć po moru u užasnom stanju. Tekar na 9 o. mj. o podne, dakle nakon 3 dana užasne nevolje susretne ih kod Žirja talijanski bark „Mario Principio“, koji ih spasi. Tu su bili njegovani, prebućeni i dovedeni izpod Prigvica, odakle su pak po ovamjeshnom lučkom osoblju dovedeni u Šibenik. Ju'er su odputovali svojoj kući u Komizu.

U Staromgradu „Društvo za štednju i izvornove“ liepo napreduje. Imalo je kroz god. 1904. prometa K 583,865-95. Društvo kani zasnovati vinarsku i strišarsku drugu, e da tako ustavi žalostno izselivanje, koje dovodi do oćite propasti onaj kraj.

U ovdješnjem samostanu sv. Frane, sinoć u 10 sati ispusti svoju plemenitu dušu, dobar starac, i, svakom poznati rad njegove vesele ćudi laik fra Antun Targa. Lahka mu crna zemljica bila!

Božo Biečić. Viest, koju smo pod ovim naslovom donieli u prošlom broju, ne odgovara istini, jer Biečić, uza sve glasine, koje su o tom po G. Gaćelezimu i primorju kolale, nije ženi zakruno vratom. Preporučamo dopisniku da drugi put bude pomiljiviji i točniji.

HRVATI I HRVATICI!

Spomenite se Istre, kupujući sve-djer samo žigice, papir i narodne biljege „družbe Sv. Ćirila i Me-tođa“. * * * * *

Naše Brzojauke.

BUDIMPEŠTA. 17. Izgleda da kriza prestaje. Govori se, da će nastupiti na vladu novo ministarstvo. sastavljeno iz koalcije.

BEOGRAD. Na 21. ov. m. bit će sazvano izvanredno zasjedanje skupštine rad trgovčkih ugovora s Njemačkom, Crnomgorom i Bugarskom.

PARIZ. 17. Rusko je brodovlje ostavilo Kongkoo i dalo se na široko more.